A Brief Report on

Advanced and Scientific Approach towards Vegetable Farming as a Viable Income Generating Option for Farmers (Phase-I)

Science and Technology Resource Centre, Gondwana University, Gadchiroli

Table of Contents

S. N.	Content	Page No.				
1.	Summary	2				
2.	Introduction					
3.	Rationale of the project	2				
4.	Objectives	2				
5.	Methodology	3				
	a. Geography Selection	3				
	b. MDU Sessions	3				
	c. Farmers Identification & Selection	4				
	d. Input Distribution	5				
	e. On-Field Training	5				
	f. Package of Practice	5				
	g. Monitoring	6				
	h. Data Collection and Compilation	6				
6.	Tools & Technologies introduced	6				
7.	Contribution	7				
8.	Economic Impact/ Immediate Output of the Project	7-9				
9.	Adoption and Extension strategy					
10.	Annexures	11-16				

Summary

This report is consolidated document of pilot project on **Advanced and Scientific Approach towards Vegetable Farming** intervention and its immediate economic benefits obtained by the farmers. It includes a methodology applied for program implementation and the results of the intervention in the form of economic impact. It explains the processes of identifying the beneficiaries, the ways and means of farmers engagement in the intervention. In addition, it provides an understanding of the various aspect of economic impact through this intervention on the beneficiaries. Finally, it explains the recommendation from the field and the farmers to strengthen the upcoming strategies.

Introduction

This initiative aiming to improve the livelihood of small scale and marginal farmers involved in paddy cultivation and having irrigation facility in selected areas of Kurkheda, Wadsa and Armory Block. This was achieved by introducing a scientific vegetable farming model, applying improved Package of Practices (PoP), and strengthening their traditional methods. Project beneficiaries are paddy farmers across three blocks. The project had strong pro poor and participatory features and directly benefited 20 households (many of them male-driven families). Indirect benefit accrued to the wider community in target with a total population of about 800-1000 and beyond.

Rationale of the project

Vegetable farming using advance PoP and intensive land management targeted at 20 paddy farmers in Northern and Central talukas of Gadchiroli to address vegetable demand in local market. STRC facilitated farmers with best PoP and Good Agricultural Practices (GAP) to improve the quality and production of vegetables thereby improving their overall livelihood. At first, approximately, 20 farmers are targeted to access advance vegetable farming.

Unlike livestock, vegetable farming remains an underdeveloped sector in Maharashtra especially in context of Gadchiroli despite favourable conditions in Armory, Wadsa and Kurkheda blocks. In line with the Government of Maharashtra policy to diversify the economy and lessen the disproportionate dependence on livestock recent years, agriculture including smallholder vegetable farming has become a priority. Within agriculture more broadly conceived, investments in vegetable farming and marketing are considered particularly promising in improving the well-being of local farmers.

Gradually creating alternatives to collectivized agriculture, Gadchiroli has made strides to become self-sufficient in paddy, but until now, vegetable farming has received less attention and remains underdeveloped and inefficient. The demand for good quality locally grown fresh produce/vegetables is on the rise. In the absence of adequate post-harvest and storage facilities, local producers cannot benefit from the higher off-season prices and a large share of domestic demand is filled by imports.

Objectives

- To introduce crop diversification in Gadchiroli district.
- To provide opportunity of additional income to the farmer.
- To introduce advance agriculture practices, tools & Techniques to local farmers.

Methodology:

This project was designed based on a need analysis in the paddy dominated areas of the Northern Gadchiroli blocks. Informal small-scale field and desk surveys were conducted to characterize farmers cropping/farming systems, vegetable varietal diversity, vegetable demand in the market as well as off-seasonal vegetable suitable to the local climate, and to relate these to farmers' vegetable varietal preferences.

The key challenge is to introduce vegetable farming to the paddy farmers who never been cultivated the vegetable even the irrigation system is available at their farms. A method of Focused Group Discussion (FGD's) used to engage and to create awareness about multi-cropping amongst the farmers. Team had set criteria for selection the beneficiaries for this initiative. Basic information (name, previous cropping pattern, land holding, availability of resources etc.) was collected from male heads of separate households who are previously involved in paddy farming.

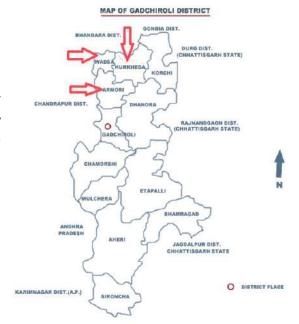
Team have adapted following methodology to achieve the goals and the objectives:

a) Geography Selection

Geography selection was done on the basis of STRC's previous on-going interventions in particular area. Also, the geography where STRC's field staffs were easily accessible. Our aim to select the particular geography was to easily access to that place at the time of monitoring and the local market also accessible to sell vegetable produce in satisfactory rates.

On the basis of these criteria's, we have selected the three blocks from the north Gadchiroli region name are as follows:

- 1. Armori
- 2. Wadsa
- 3. Kurkheda

b) Model Demonstration Unit (MDU) Sessions

Mobile Demonstration Unit (MDU) act as Information Disseminating Platform in this intervention. Before going for farmers identification and selection team had interacted with the villagers through this platform. Team were collected overall information about village, resources available, farmers dominant categories etc.

MDU sessions help farmers to get exact information about intervention and the

where STRC plays role in the intervention. About 8 MDU sessions were carried out during the intervention to engage farmers in the intervention. On the basis of no. of the interested farmers during MDU session, team have conducted FGD at eight different places. During the Focused Group Discussion farmers were informed and instructed about terms and conditions along with the selection criteria.

c) Farmers Identification & Selection

Farmers were selected based on the criteria for farmers selection, before going to select individual farmers, STRC have conducted FGD's and MDU session in the selected blocks/talukas. The farmers interest was the prime criteria in the selection. Following the detailed criteria of farmer's selection:

- To get benefit of this intervention farmers should have his own productive land.
- Farmer's land should be easily accessible to the visitors.
- Farmer must have sufficient land resource, basic farm equipment, and irrigation facility.
- Farmers must have interest in the intervention and willing to give his time and efforts in the intervention.

On the basis of these criteria following list of farmers were selected in the intervention

S.N.	Farmers Name	Village Name	Block Name
1.	Shri. Santosh Sahala	Dhamditola	Kurkheda
2.	Shri. Dharmu Uikey	Dhamditola	Kurkheda
3.	Shri. Kisanlal Sahala	Dhamditola	Kurkheda
4.	Shri. Premdas Pandhare	Dhamditola	Kurkheda
5.	Shri. Yuvraj Kapuderia	Dhamditola	Kurkheda
6.	Shri. Anand Sadar	Dhamditola	Kurkheda
7.	Shri. Rangnath Banjare	Dhamditola	Kurkheda
8.	Shri. Rushi Sonkusare	Talegaon	Kurkheda
9.	Shri. Raju Gayakwad	Talegaon	Kurkheda
10.	Shri. Moreshwar Sahare	Nanhi	Kurkheda
11.	Shri. Gokuldas Mungmole	Nanhi	Kurkheda
12.	Shri. Dulchand Janbandhu	Jamburkheda	Kurkheda
13.	Shri. Atmaram Nandeshwar	Jamburkheda	Kurkheda
14.	Shri. Digambar Nakade	Andhali	Kurkheda
15.	Shri. Bhagyavan Lade	Andhali	Kurkheda
16.	Shri. Mukhru Bambole	Kitali	Armori
17.	Shri. Kshirsagar Randive	Potgaon	Wadsa
18.	Shri. Purshottam Randive	Potgaon	Wadsa
19.	Shri. Sunil Barsagade	Suryadongari	Armori
20.	Shri. Arun Lingayat	Kitali	Armori

d) Input Distribution

After selection and finalization of farmers from all the locations team distributed the Inputs (Vegetable Seeds) to the all farmers. During the distribution, team gave the information about seed treatment and the other problems were discussed. All farmers were present during the distribution and they were inquired about their queries about the seed sowing and other problems. The seeds of Five commodities were provided for cultivation are Brinjal, Chilly, Bitter Gourd, Ridge Gourd & beans.

Per Farmer input:

S.N.	Commodity Name	Quantity	Rate	Total Amount	
1.	Brinjal	25 gm	500/-	500/-	
2.	Chilly	10 gm	380/-	380/-	
3.	Bitter Gourd	50 gm	800/-	800/-	
4.	Ridge Gourd	50 gm	380/-	380/-	
5.	Beans	50 gm	350/-	350/-	
	Total input cost per farmer				

e) On-Field Training

As few of the farmers were from the Saguna Rice Technique (SRT) intervention, team have advised them to used same beds for the cultivation of vegetables. Other farmers were introduced to on-field training where they got know about the land preparation and the seed sowing operations. The on-field demonstrations were back up by the MDU AV aids which helps the farmer for better understanding about the operations.

f) Package of Practice

After Farmers being selected team introduces the Package of Practice (PoP) to the farmers.

Team distributed the printed package of practices which will be support them after the training anytime they need. The PoP document was drafted in such way that the farmers would know the each and every aspects of the vegetable farming such as land preparation, seed treatment, seed sowing, integrated

pest management, preparation of organic nutrients etc. The detailed PoP is attached as annexure to this report.

g) Monitoring

After seed sowing, team had instructed LRP's to monitor the intervention farmers site for regular follow-up. Program team visits the intervention site twice/thrice a month during the period of vegetable farming. Routine monitoring visits for LRP's occurred one or more times during the week after the intervention Initiation. Guidelines for scheduling monitoring visits of Local Resource Persons was determined according to the stages of development and other factors such as pest management and nutrient supply.

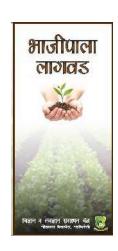
h) Data Collection and Compilation

After the one month of seed sowing team distributed the produce harvesting and marketing monitoring formats to the LRP's. LRP's have gathered the real time data of produce harvested along with date of harvesting, produce quantity and the market price at same time. After month end, LRP's regularly submitted the field data which was regularly compiled and analysed by the Junior Scientific Officer (MIS).

6. Tools & Technologies introduced

During the intervention period, team have introduced small tools for the intercrop operations and the Package of Practice (PoP) for Vegetable Farming. Small tools can benefit the farmer to reduce their drudgery and the labour cost which will ultimately help them to overall input cost reduction. The well designed and verified Package of Practice for Vegetable Farming was introduced which helps the farmers in absence of our team.

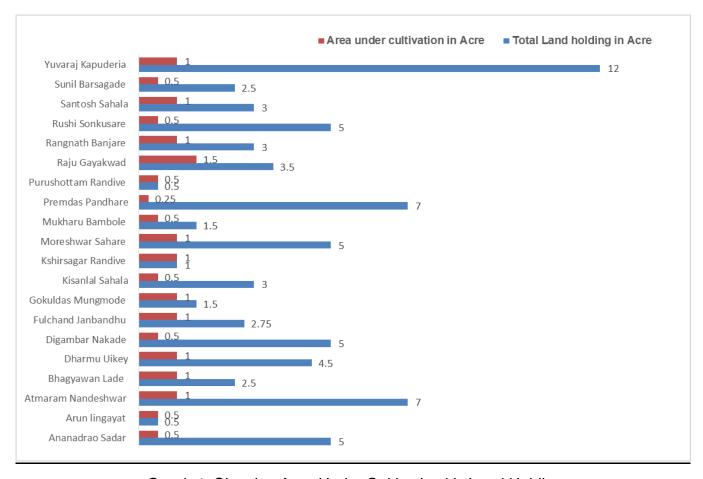

7. Contribution

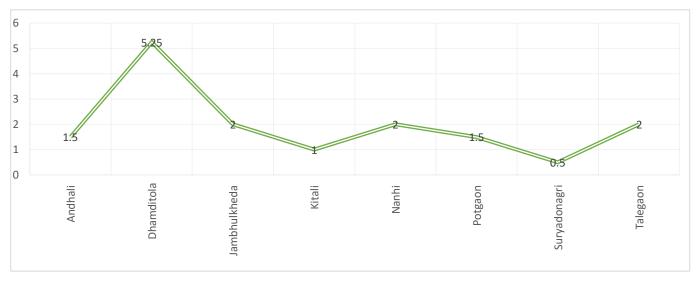
S.N.	STRC's Contribution	Farmers Contribution
1.	Seeds	Land Resource
2.	Package of Practice (PoP)	Irrigation Facility
3.	On Field Training	Labour
4.	Monitoring	Plant protection and nutrient management
5.	Demonstrations of Small tools	Farm Equipment
6.	Marketing Facilitation if required	Produce marketing

8. Economic Impact/ Immediate Output of the Project:

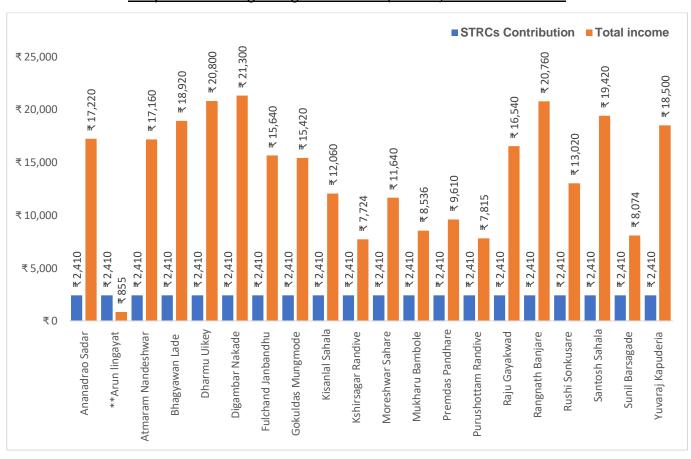
Through this small-scale income generation initiative, team had targeted the resource reach but paddy dependent farmers from the northern blocks of the Gadchiroli district. Through minor inputs such seeds and the technological facilitation, team had engaged the 20 Individual paddy farmers. Input of around Rs.2,400/- in the farm of seed has been provided to the first-time vegetable growers for the three-to-four-month period. Whereas, individual farmers get substantial benefit out of it. On average Rs. 3,900/- additional income generation per month during the intervention period. On the basis of data received from the field (till 31st March 2020) following analysis was done. Still, some of produce (brinjal and chilly) can be obtain in upcoming 30-35 days which adds extra income to this.

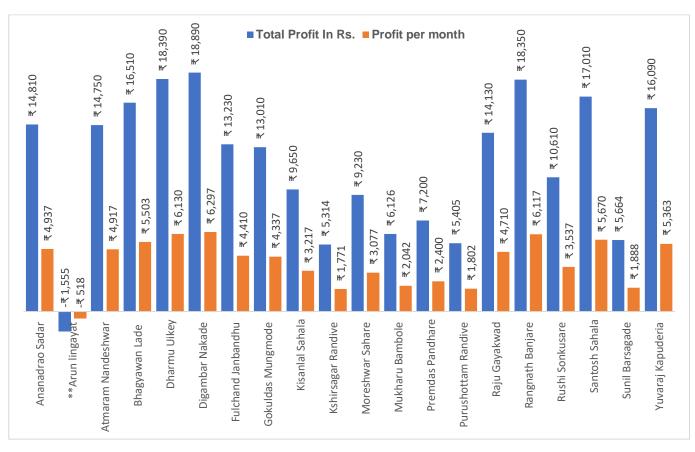
Graph 1: Showing Area Under Cultivation Vs Land Holding

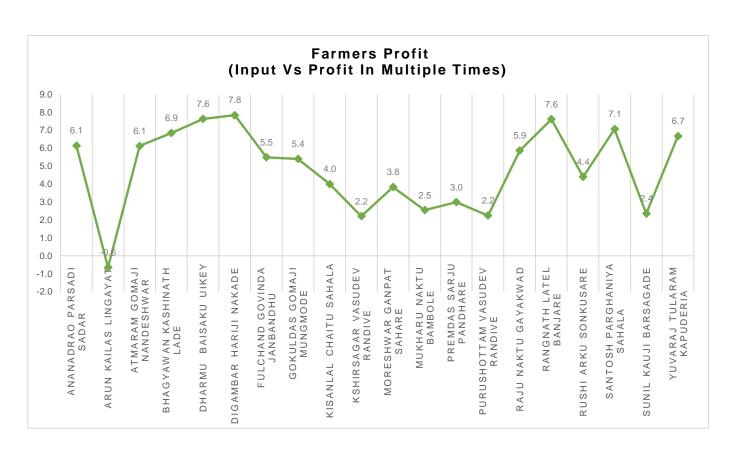
Graph 2: Showing Village wise area (in acre) under cultivation

Graph 3: Showing STRCs Contribution Vs total income generation (Each Beneficiaries)

Graph 4: Showing total income generated per month and income generated during intervention (Each Beneficiaries)**Note Farmer no. 3 Arun Lingayat (Kitali): The negative value indicates that this farmer is yet to achieve expected results (this is due to late sowing and yet to harvest)

9. Adoption and Extension strategy

Relying on cross-sectional data from 20 Vegetable Growers, the intervention examined the effects of best practices on High Value Vegetable Farming adoption and farm income in northern Gadchiroli blocks. A field generated data was used to assess the effect of this intervention on adoption of best practices was adopted to enhance the farm income. The results indicate a statistically significant effect of best practices on both adoption and farm income. According to the economic data, farm income of beneficiaries in High Value Vegetable Farming increased around Rs. 4000 per month. The report highlights significant efforts for adoption of PoP and farm income and provides insight into measures to enhance technology adoption and farm income among smallholder agrarian households in Gadchiroli.

10. Annexures

- List of Beneficiaries Farmers
- Package of Practice
- Farmers Profiles Template
- Farmers Agreement

• List of Beneficiaries Farmers

Sr.	Beneficiary Name	Adhar No. Family Address	Address		
No.	Deficitorary Name	Adriai No.	Members	Village	Block
1	Dharmu Baisaku Uikey	8098 6123 9159	10	Dhamditola	Kurkheda
2	Premdas Sarju Pandhare	3095 4839 9105	11	Dhamditola	Kurkheda
3	Kisanlal Chaitu Sahala	6004 3142 7861	5	Dhamditola	Kurkheda
4	Santosh Parghaniya Sahala	6320 3197 6678	7	Dhamditola	Kurkheda
5	Bhagyawan Kashinath Lade	6985-0777-1714	4	Andhali	Kurkheda
6	Rushi Arku Sonkusare	2828-4071-7283	5	Talegaon	Kurkheda
7	Fulchand Govinda Janbandhu	6026-7799-3666	5	Jambhulkheda	Kurkheda
8	Rangnath Latel Banjare	_	5	Dhamditola	Kurkheda
9	Atmaram Gomaji Nandeshwar	_	5	Jambhulkheda	Kurkheda
10	Moreshwar Ganpat Sahare	6316-8771-2406	5	Nanhi	Kurkheda
11	Yuvaraj Tularam Kapuderia		3	Dhamditola	Kurkheda
12	Digambar Hariji Nakade	5970-9101-2105	5	Andhali	Kurkheda
13	Ananadrao Parsadi Sadar	_	24	Dhamditola	Kurkheda
14	Raju Naktu Gayakwad	_	4	Talegaon	Kurkheda
15	Gokuldas Gomaji Mungmode	_	5	Nanhi	Kurkheda
19	Shrihari Urkuda Nikure	9403-0571-9375	9	Dudhmala	Dhanora
16	Kshirsagar Vasudev Randive	7522-5842-7077	4	Potgaon	Wadsa
17	Purushottam Vasudev Randive	2836-7649-6024	4	Potgaon	Wadsa
18	Arun Kailas lingayat	4017-0566-5525	3	Kitali	Armori
19	Sunil Kauji Barsagade	3164-4131-6435	7	Suryadonagri	Armori
20	Mukharu Naktu Bambole	6016-4190-8743	6	Kitali	Armori

Package of Practice

एस.टी.आर.सी. विभागामार्फत वशयणीं अकेची शिकारस करण्यात वेडेच.

- कारणी व उत्पादन आपलसिनन ४० वे ४५ विकासि पुत्पावर येसे, पूर्ण वास्त्येषी सम् सोवळी कळे बाटाबीत नावाने हळून वास्त्यवावर उम्म पदती, ती कळे कोवळी समजाबीत, डीटबयाये हेक्टरी १०० वे १५० किटन उत्पादन सिळत. कारण्याची फळे कोवळी असतानाच काटाबीत, बारल्याचे हेक्टरी १०० वे १५० किटन उत्पादन येते.

- हरमान जण आणि यसहरमासानात मिरची पिकाची नाह चांगती होऊन उत्पादन चांगते मिळते मिरचीना ४० इचांपेदा कमी पाठन अनगे चांगते. मिरचीन्या झाहांची आणि पळांची बाढ २५ ते ३० मेलिनजम आपमाताना चांगची शेंदो आणि उत्पादनहीं वरपूर गेंते.
- बिबांची उपवण १८ वे २७ मेल्सिअस रापमानाम बांगली होते.
- <u>पुना ज्याला</u> ; या वातीची सादे सुटती व वरपुर कोद्या असलेली अमनात, फळ वजनदार व युप निचट

यामाचे भागक फुक हेल्टर लामवरीमाठी मर्चारत जातीचे बियाणे ३०० ते ५०० ग्रेम ते ३५० ग्रेम व सुवारित जातीचे ०.७ ते ५.० कितो विधागे पुरते होते. शंकरीत बागाचे विधाणे 'ब्लारिक योटे' भध्ये व सुवारित बल्लाचे विधाणे गारी बाग्यावर पंत्रवे.

- े एप्रिन में सहित्यात जमिन पुरेशी नांचरून, असूरून नप्रार करायी, हेक्टरी ९ ते १० टन कुब नेते संपासत जमिनीत मिनळारे.
- ानवर <u>सामवरीची रेळ: वरीग (जून-जूने) जाणि जन्हाकी (जानेवारी-जेड्बारी)</u> सामवर्की पुढी निपान्ने सेट रायसवीयट+३ वीम शतक (८०%)-मेन्नोरोब २ ५ वीम १ जिटर पाणवाच्या आवतात पूरवृत नावारे
- द्रावणात युर्कुत नामान्ने अपने सम्बद्धाः स्थापना नामिनी नामकर ६०४६० मेमी अंतरावर गाणि बुरक्या वातिभी नामवक ४ ॥ ४८४ मेमी अंतरावर परावी. औरस्वाह मिरचीची नामवक ६५,४४५ गोमी अंतरावर करावी. ओजितराच्या निकाची नामवर ६०४६० येमी अंतरावर सरावी.

- ता तो व गांची व्यवस्थापत अस्टरवाद मिनविक्ता पिकामाठी दर इंकटी ५० किनो तन, २५ किनो स्ट्ररद खावे, गाँचेडी सेपूरी स्ट्ररट आनि अर्थ तन नामवडी च्या वेळी व उरकेने तब जानवरीतंतर ३० विकासीनी वांचडी परवरीते छावे, अनिवाराव्या विकासाठी दर होस्टरी १५० किनो तब ५० विलो स्ट्ररट आणि ५० किनो राजान खावे, याचेरी व इन वार समझ हम्मान कान्योव जानविक्ता वेळी व प्यानंतर ४, ६१ आनि १३ अटबच्यात विभागन बावे नमुष्टांस्टर आणि गामाण सागवडीच्या वेळीन छावे.
- प्राप्त करण प्राप्तकारमध्यक्षकार प्राप्त । प्राप्त करणाव प्राप्त करणाव प्राप्त करणाव है जान गोरे लाक्कीनन्द १० दिवसात हैनान रोपाचा कर बसते, या कारणाव १ दिवसाकार पाणी दशके त्यानंदर ५ दिवसांच्या किया एक अर्थकार अरुपते गानी बचाने हिवाराचात १० ते १५ विद्याच्या अत्याने, उन्हारुपात ६ ते ८ विज्ञानाच्या बताने पाणी बचाने

एस.टी,आर.मी. विभागामार्फत जिवासृतची शिफारस वरण्यात येईल

आवरप्रशासन - मायवरी तर्गतर १०-१२ विकानतर अंतरकाणत तुम करावी, कृतांची कक वर्षी करणाराही प्येतरिक्तम ५ मि.बी., ९ विटर पाचाव विसकूत मिर्गा लागवर्रात्तर ५० व ३० विकासी कृतारावे, नामिश्चरप्रात्त्री रोगे नामवर्गीमुर्ग र्युटक्स्तातीन १.० किलो (क्रीसामिल घटक) प्रति हेक्टरी फवास्त ४५ विकासी एव निवत वार्षे.

- राप <u>सर</u>्हा हा रोग जमिनीतील बुरश्रीमुळे होतो. लागज झालेली रोपे चित्रतेज आगि मलूल होतात. टोपाचा जमिनी लगतचा खोडाचा भाग आणि मुळेसडतात. त्यामुळे रोप कीलमडत
- <u>जपाय</u>: १० लिटर पाण्यात ३० ग्रॅम कॉपरऑक्झीक्लोगाईड ५० टक्के सिंगळून हेक्टरी दायण गादी वाके किंगा रोपांच्या मुळा सीवनी ओताने.
- प्रभा रागा च्या शुरू अस्तर अधान .

 यह कुओ जी प्रणि खांचा जाउं ? (इट रोट अंट टावर्यक) या रोगाचा प्राव्योत सार्वन्या दिरव्या हिंचा वाच मिरपीयर वसूद्राच्यार योगगट टाग विस्तात. स्मट हुचेत रोगाण जंडू बेचाने वादतात आणि प्रकार कावण्य कर्ट विस्तात अभी ग्रंके कृतवात आणि प्रकार कावण्य कर्ट विस्तात अभी ग्रंके कृतवात आणि ग्रंकुम प्रकार हुप्तीमुळे बाडाच्या बांधा स्थापन क्षात्र कर्टी क्षत्र वातर प्रमाणात द्वारक्यार बांधे सुकूत वादतात रोगाचा प्राप्तमें कावल कर्ट क्षत्र क्षत्र कावण्यार बांधे सुकूत वादतात रोगाचा प्रमुखेन क्षत्र क्षत्र क्षत्र कावण्यार बांधे सुकूत वादतात रोगाचा प्रमुखेन क्षत्र क्षत्र क्षत्र कावण्यार बांधा सुकूत वादतात रोगाचा प्रमुखेन क्षत्र क्षत्र क्षत्र क्षत्र कावण्यार क्षत्र क्षत्र क्षत्र क्षत्र कावण्यार क्षत्र क्षत्य क्षत्र क्या क्षत्र क्षत्र क्षत्र क्षत्र क्षत्र क्षत्र क्षत्र क्षत्र क्षत्र
- उत्पात उत्पात विकास के सुद्धत त्यांना नाग कराया. नमेन डायभेन मेह-७८ किया डायभेन एम ४५ किया कांगर खोल्सकनेतराईड गाँगीकी कोणनेही एक बुरनीनाशक औरख २५ ते ३० ग्रेस १० तिहरू पाच्यात मिसञ्चन रोग विकास च दर १० विकास चा अंतराने ६ ते ४ वेटा फनाराचे.
- पुरी (पावडरी मिल्डपु) , पूरी रोगामुळे मिरचीच्या पानाच्या वरच्या आणि प्राक्षच्या बावूबर गाळरी पुकटी विवरं, या रोगाचा बादुर्भाव वात्रत प्रमाणात शाच्यान आहाची पाने गळतात.
- उपाय : भूगी वा रोगाचा प्राद्माय दिसताय ३० ग्रेम पाण्यान मिनळणार गंजक किया १० विलीविटर करायेन १० णिटर पाण्यात मिसळून मिरजीच्या पिकावर १५ दिवसांच्या अंतराने दीन कवारणा

- विद्य । कुलानि है, हेक्टरी निटक आकाराने अग्नियम सहाग स्वापति १ मिगो पेशा कभी नावी के अपनान, त्यांचा रम फिरह मिलाई असती, फिरह सामानः ओरकड़े पाडून मानाके रम ओपफ करमान, त्यामुक मानाका करा करचा प्राकृता कुरकेश्वा कियान, हेक्टरी निटक सांप्यतिक सम्मी ओपून पेतान, त्यामुक स्वीप कमानी अती व प्रानावी राज्य होते. 3 पुरान : रोपमावणीयामुन १ जान्य क्योंगी रियानर १५ दिन्यांच्या अंतरा जी ४ मिनोबिटर बायमें सेपस २ कीटर पाणका मिलाइन स्वापति.
- माजा हैक्टरी फिटक मिरजीची कोबळी पाने आणि शेंडपातील रस शोपण करतात. त्यामुळ लंबिन पालवी चेत्रे जेंड डोने
- <u>उपाय : सामवर्डीनंतर १० विवसांनी १५ मिली मोनोकोठोफीय ३४ प्रक्ते प्रवाही १० लिटर पाण्यात</u> मिस्रकुर भवारणी करावी.

एस.टी.आर.मी. विभागामार्फन दशपणी अर्फनी शिफारन अरण्यान गेर्डन.

हाहणी । हिरक्षा मिरणीजी नीठणी माधारणाणे नायवरीत्तर अहिल महिरवानी पुर होते. पूर्ण वावरीत्वा नामनेत्र नामक सामकेव्या हिरक्षान पात्राची नीतरी देशाह. १० विवक्षांत्रका अंतरामे बरावी नामारणाण्योहरूका मिरक्याची नीडणी पुर प्रात्यात्तर ३ महिने तीह पुर राहाता. अध्यापकार ८ व १० गीट वहन होतात. अध्यापकार ८ व १० गीट वहन होतात. आक्रांत्रका मिरक्यामाओं त्या पूर्ण चिन्न यान मान्यावरण त्याची तीहणी वरावी.

- असावन माळलेली कोरडवाडू निरमी ६-८ विंडल व जोती नामध्ये ८-१ ५ विंडल/इन्टर द्विरवी कोरडवाडू निरमीचे १००/१ २० विंडल व ओलीतामध्ये १ ५००२०० विंडल/हेक्टर

Farmers Profiles Template

विज्ञान व तंत्रज्ञान संसाधन केंद्र(STRC) गोंडवाना विद्यापीठ गडिनरोली UID NO: लाभार्थी माहिती तपशील / उपक्रम माहिती भाजीपाला लागवड							शेतीविश शेतीपुर
शेतकऱ्याचे	पर्ण नाव		जन्म तारीख :	1 41-1-10	संपर्क क्रमांक :	फोटो	
गानाचे व			उदार्निर्वहाचे साघन :	मीन वारण तपशील			
कुटुंब सदस्य सं ख ्या :	आचार क्र.		54111gr 1 4141 .	નાન વાર્ય વસ્તાલ	(यद न / यमान बारन / यमानाया प्रक		• एकूण उ
		भाजीपाला लाग		तंत्रज्ञान / साधनांच्या वापरासह/उत्पा	इन ई.) :		
÷	ोपाला लागवड (Before S	TDC's intense	एकुन र		: फळभाजी/पालेभाजी /दोन्ही (With	CDT AA/ithough CDT)	• एकूण उ
ह्गामा माज लागवडीखालील क्षेत्र.	ाताला लागवड (perore 2	हंगाम / कालावर्ध		ीखालील क्षेत्र	हंगाम / कालाव		
र घेत असलेली भाजीपाला पिर्व	-	`		ost Tech./Agri. Tool :	ę 11 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1		4
1 20 20000 21211101112	M			.ost rech./Agn. 1001 . र घेत असलेली भाजीपाला पिके:			_
तपशील		किं मत	/ दर	तपशील	किं गत	प्रमाण/दर	-
खताचा वापर (इफ्को / डीए	पी / इतर)	17-14	740	खताचा वापर (इफ्को / डीएपी		2-11-17-40	
युरियाचा वापर				युरियाचा वापर			
सेंद्रिय खत				सेंद्रिय खत			-
फार्म यार्ड खत (FYN	A)			फार्म यार्ड खत (FYM)			
कीटकनाशक				कीटकनाशक			
जीवामृत (होय / नाह	(1)			जीवामृत (होय / नाही)			
नांगरणी (वेब	ज)			नांगरणी (बेळा)			
रोजी (दिव	स)			रोजी (दिवस)		
सिँचन (स्त्रोत:)				सिँचन (स्त्रोत:)			माहिती भर
शेतकऱ्यांचे स्वतःचे योग	गदान			शेतकऱ्यांचे स्वतःचे योगद			नाव:
एस. टी. आर.सी. चे यो	गदान			एस.ठी.आर.सी. चे योगद	ान ।		1
एकूण खर्च				एकूण खर्च			
एकूण उत्पन्न / अपेक्षितः	उत्पन्न			एकूण उत्पन्न / अपेक्षित उत	দর		— दिनांक:
विक्री किंमत				विक्री किंमत			
	я —			निञ्बळ वाढीव लाभ			— सही

विज्ञान व तंत्रज्ञान संसाधन केंद्र

गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली (म.रा.)

राजीव गांधी विज्ञान व तंत्रज्ञान आयोग, मुंबई, महाराष्ट्र शासन द्वारा संकल्पित व निधी सहय्यित

उच्च मुल्य भाजीपाला लागवड शेतकरी ठराव

प्रस्ताविक:

विज्ञान व तंत्रज्ञान संसाधन केंन्द्र येथील NTFP, Medicinal Plant, Agri-Allied या कार्यक्रमा अंतर्गत उच्च मुल्य भाजीपाला लागवड (High Value Vegetable Farming) हि पद्धत शेतकऱ्यापर्यंत पोहचवून उत्पन्नाला/उत्पादनाला नवीन चालना देऊन शेतकऱ्यांचे आर्थिक उत्पन्न वाढविण्यासाठी कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे. या कार्यक्रमाच्या मध्यमातून शेतकऱ्यांना उच्च मुल्य भाजीपाला लागवड या पद्धतीने भाजीपाला लागवड करून अधिक बाजारभाव मिळविण्याकरिता भाजीपाला लागवट करता येते. ही योजना सर्वसाधारण गटातील सर्व लाभार्थ्यांकरिता उपलब्ध आहे.

एस.टी.आर.सी. द्वारा राबविण्यात येत असलेल्या कार्यक्रमा मध्ये (नविन लागवड पद्धत, शेतकरी सराव पद्धति, मानक कार्य पद्धतीं) भाग घेण्याकरिता मी. आपल्या स्व: ईच्छेने सहमत आहे.

या योजनेअंतर्गत खालील अटी व शर्ती लाभार्थ्याला मान्य असतील.

एस.टी.आर.सी. आणि शेतकरी खालील अटी व शर्ती स्वीकारण्यास परस्पर सहमत आहेत:

- शेतकरी एस.टी.आर.सी. ला आपली जमीन उच्च मुल्य भाजीपाला लागवडीसाठी प्रात्यक्षिक/ वाढीव ऊत्पादन प्लाट म्हणून उपलब्द करून देनार .
- निवळ झालेल्या शेतकऱ्यांना भाजीपाला लागवटीकरिता प्रोत्साहन म्हणून प्रत्येकी अर्धा एकर करिता वियाणे देण्यात येतील.
- शेतकऱ्यांना शेतात जीवामृत व दशपर्णी अर्कचा चा वापर करावा लागेल.
- शेतकऱ्यांना एस.टी.आर.सी. विभागाने दिलेल्या निर्देशांचे /नवीन पद्धतींचे पालन, त्यांचे अनुसरण आणि नवीन तंत्रज्ञानाची अवलंबन करने बंधनकारक असेल.
- शेतकरी सराव पद्धती (PoP) आणि SoP चे पालन आणि त्यांचे अनुसरण करेल व असे न केल्यास होणाऱ्या नुकसानाकरिता लाभार्थी स्वत: जबाबदार असेल व एस.टी.आर.सी. विभागातर्फे कुठल्याही प्रकारची नुकसान भरपायी मिळनार नाही.
- शेतक-्यांना एस.टी.आर.सी. ने सांगितलेल्या रोग व किटकनाशक व्यवस्थापनाचे काटेकोर पालन करणे बंधनकारक असेल.
- एस.टी.आर.सी. हे तंत्रज्ञान सहाय्यकाची भूमिका निभावेल.
- एस.टी.आर.सी. व्यवसाय सुलभकाची तसेच मार्केट लिंकेज च्या दुव्याची भूमिका निभावेल.
- एस.टी.आर.सी. तर्फे मिळालेले प्रशिक्षण, निविष्ठे, तंत्रज्ञान आणि मार्गदर्शनाची जाणीव शेतकऱ्यांना असली पाहिजे.
- पिक संरक्षण ही सर्वस्वी शेतक-याची जबाबदारी असेल.

नाव	स्वाक्षरी	गाव	तालुका
٧			

परिशिष्ट

लाभार्थी निवडीचे निकष:

लाभार्थ्यांची निवड खालील निकषांच्या आधारे करण्यात येईल:

- १. लाभार्थ्यांची निवड ही योजनेचा विचार घेऊन केली जाईल.
- २. योजनेचा लाभ धेण्याकरिता लाभार्थ्याकडे पुरेसे जमीन क्षेत्र असावे.
- ३. लाभार्थ्याची जागा ही सहज पोहचता येईल अश्या ठिकाणी असने आवश्यक आहे.
- ४. शेतक-यांजवळ संसाधन उपलब्धता उदा. मुबलक जमीन, शेतकाम करण्याची उपकरणे (सिंचनाची सुविधा असनाऱ्या शेतक-यांना प्राधान्य देण्यात येईल) इ. सोयीची उपलब्धता असणे आवश्यक असेल.
- ५. शेतकऱ्याला या योजनेचा लाभ घेण्याकरिता आवड असावी, तसेच योजना यशस्वितरित्या पार पाडण्याकरिता लागणारे परिश्रम करण्याची तयारी असावी.
- ६. लाभार्थीस त्याच्या संसाधनाचे प्रकल्पामध्ये योगदान देण्याची इच्छा तसेच मेहनत करण्यासह आवश्यक असलेले कामगार पुरवण्यासही तयारी असावी.
- ७. लाभार्थ्यांची नवीन तंत्रज्ञान आणि पद्धतींचे अवलंबन करण्याची इच्छा असली पाहीजे.
- ८. एस.टी.आर.सी. ने लाभार्थी निवडिचा अधिकार स्वत:कडे राखून ठेवलेला आहे.